

Δελτίο Τύπου

Λουξεμβούργο, 12 Σεπτεμβρίου 2022

Προμήθεια εμβολίων κατά της COVID-19: τα παθήματα που πρέπει να γίνουν μαθήματα

Με το ειδικά προσαρμοσμένο στις συγκεκριμένες συνθήκες, κεντρικό σύστημα που ανέπτυξε για την προμήθεια εμβολίων, η ΕΕ πέτυχε αρχικά να δημιουργήσει ένα χαρτοφυλάκιο υποψηφίων εμβολίων ποικίλης σύνθεσης και να εξασφαλίσει την προμήθεια επαρκούς αριθμού δόσεων εμβολίων κατά της COVID-19. Εντούτοις, το Ηνωμένο Βασίλειο και οι ΗΠΑ άρχισαν τη διαδικασία σύναψης των σχετικών συμβάσεων νωρίτερα. Όταν δε, το πρώτο εξάμηνο του 2021, ανέκυψαν σοβαρές ελλείψεις εφοδιασμού, κατέστη σαφές ότι οι περισσότερες από τις συμβάσεις που είχε υπογράψει η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δεν περιείχαν ειδικές διατάξεις για την αντιμετώπιση διαταραχών στον εφοδιασμό. Η ειδική έκθεση που δημοσίευσε σήμερα το Ευρωπαϊκό Ελεγκτικό Συνέδριο (ΕΕΣ) καταλήγει στο συμπέρασμα ότι η διαδικασία προμήθειας των εμβολίων δεν έχει αξιολογηθεί διεξοδικά. Ακόμη, οι ελεγκτές επισημαίνουν ότι η Επιτροπή δεν έχει ακόμη υποβάλει τη διαδικασία σε ενδελεχή έλεγχο ή συγκριτική ανάλυση, προκειμένου να αντλήσει χρήσιμα διδάγματα για το μέλλον, ούτε σχεδιάζει προς το παρόν να υποβάλει σε δοκιμασίες, μέσω τεστ αντοχής ή προσομοιώσεων, το σύστημα που εφαρμόζει για τη σύναψη δημόσιων συμβάσεων προμηθειών σε συνθήκες πανδημίας.

«Το ζήτημα της αποτελεσματικότητας της διαδικασίας που ακολούθησαν η Επιτροπή και τα κράτη μέλη για την προμήθεια των εμβολίων κατά της COVID-19 είναι κρίσιμο», δήλωσε η Joëlle Elvinger, Μέλος του ΕΕΣ και αρμόδια για τον έλεγχο. «Επιλέξαμε να ασχοληθούμε με το θέμα αυτό λόγω του κεντρικού ρόλου που διαδραμάτισαν τα εμβόλια στην αντιμετώπιση της πανδημίας COVID-19, του πρωτόγνωρου χαρακτήρα της εμπλοκής της ΕΕ στη σύναψη συμβάσεων για την προμήθειά τους και του ύψους των σχετικών δαπανών. Επιδίωξή μας είναι να συμβάλουμε με τις διαπιστώσεις μας στην ανάπτυξη των ικανοτήτων ετοιμότητας και αντίδρασης της ΕΕ σε πανδημίες, διαδικασία που βρίσκεται σε εξέλιξη αυτή τη στιγμή.»

Όταν, στα μέσα του 2020, δρομολογήθηκε η διαδικασία της ΕΕ για τη σύναψη συμβάσεων προμήθειας εμβολίων, δεν ήταν γνωστό αν ή ποτέ θα έφθανε στην αγορά ένα εμβόλιο κατά της COVID-19. Η ΕΕ χρειάστηκε να αναλάβει δράση προτού υπάρξουν σαφή επιστημονικά δεδομένα σχετικά με την ασφάλεια και την αποτελεσματικότητα των πιθανών εμβολίων και, ως εκ τούτου, επέλεξε να υποστηρίξει μια σειρά υποψηφίων, προκειμένου να δημιουργήσει ένα αρχικό χαρτοφυλάκιο, το οποίο να καλύπτει διαφορετικές τεχνολογίες και διάφορους παρασκευαστές

Σκοπός του παρόντος δελτίου Τύπου είναι η παρουσίαση των κύριων μηνυμάτων της ειδικής έκθεσης του Ευρωπαϊκού Ελεγκτικού Συνεδρίου. Το πλήρες κείμενο της έκθεσης διατίθεται στον ιστότοπο eca.europa.eu.

ECA Press

12, rue Alcide De Gasperi – L-1615 Luxembourg

E: press@eca.europa.eu @EUAuditors eca.europa.eu

εμβολίων. Ως τον Νοέμβριο του 2021, η Επιτροπή είχε υπογράψει συμβάσεις αξίας 71 δισεκατομμυρίων ευρώ εξ ονόματος των κρατών μελών για την αγορά έως και 4,6 δισεκατομμυρίων δόσεων εμβολίων. Πρόκειται ως επί το πλείστον για συμφωνίες προαγοράς, με τις οποίες η Επιτροπή αναλαμβάνει, από κοινού με τον παρασκευαστή, τον κίνδυνο ανάπτυξης ενός εμβολίου και στηρίζει την προετοιμασία ικανότητας παραγωγής στην απαιτούμενη κλίμακα, πραγματοποιώντας προκαταβολικές πληρωμές από τον προϋπολογισμό της ΕΕ.

Οι διαπραγματεύσεις έγιναν βάσει διαδικασίας σύναψης συμβάσεων που προβλέπεται στον δημοσιονομικό κανονισμό της ΕΕ. Στο επίκεντρο της διαδικασίας βρίσκονταν οι προκαταρκτικές διαπραγματεύσεις που έλαβαν χώρα πριν από την αποστολή πρόσκλησης υποβολής προσφορών. Αφότου αντιμετώπισε σημαντικές δυσκολίες στον εφοδιασμό με εμβόλια από δύο παρασκευαστές το πρώτο εξάμηνο του 2021, στο τέλος του καλοκαιριού του ίδιου έτους η ΕΕ είχε εξασφαλίσει επαρκή αριθμό δόσεων για τον εμβολιασμό τουλάχιστον του 70 % του ενήλικου πληθυσμού της. Η Επιτροπή είχε τη δυνατότητα να προσφύγει στη δικαιοσύνη κατά των παρασκευαστριών εταιρειών, κάτι που έπραξε σε μία περίπτωση. Εντούτοις, σύμφωνα με τους ελεγκτές, οι διαπραγματευτές της ΕΕ δεν είχαν αναλύσει πλήρως τις προκλήσεις στο επίπεδο της αλυσίδας παραγωγής των εμβολίων και εφοδιασμού. Οι όροι των συμβάσεων εξελίχθηκαν με την πάροδο του χρόνου: εκείνες που υπεγράφησαν το 2021 περιλαμβάνουν αυστηρότερες προβλέψεις σε σχέση με εκείνες του 2020 για καίρια ζητήματα, όπως τα χρονοδιαγράμματα παράδοσης και ο τόπος παραγωγής των εμβολίων. Οι όροι που καθορίστηκαν στο πλαίσιο των διαπραγματεύσεων διαφέρουν για κάθε σύμβαση, με την εξαίρεση της υποχρέωσης συμμόρφωσης με τις αρχές της οδηγίας για την ευθύνη λόγω ελαττωματικών προϊόντων. Τα κράτη μέλη δέχθηκαν να μειώσουν τους κινδύνους που φέρουν οι παρασκευαστές και οι οποίοι συνδέονται με την ευθύνη για ανεπιθύμητες ενέργειες (αρχή επιμερισμού του κινδύνου στη στρατηγική για τα εμβόλια). Οι διατάξεις των συμβάσεων που συνήφθησαν με τους παρασκευαστές εμβολίων κατά της COVID-19 διαφέρουν από την προ πανδημίας ακολουθούμενη πρακτική, καθώς τα κράτη μέλη ανέλαβαν μέρος των οικονομικών κινδύνων που συνήθως βαρύνουν τους παρασκευαστές.

Η Επιτροπή πρότεινε η προσέγγιση όσον αφορά τη σύναψη δημόσιων συμβάσεων προμηθειών που αναπτύχθηκε για την αντιμετώπιση της COVID-19 να διατηρηθεί για μελλοντικές καταστάσεις υγειονομικών κρίσεων. Ωστόσο, στις εκθέσεις τους σχετικά με τα διδάγματα που αντλήθηκαν από την πανδημία COVID-19, ούτε η Επιτροπή ούτε το Συμβούλιο εξέτασαν τις επιδόσεις της διαδικασίας που ακολουθήθηκε για την προμήθεια των εμβολίων, πέραν της συνολικής έκβασης της. Οι ελεγκτές συνιστούν την ανάπτυξη κατευθυντήριων γραμμών για τις δημόσιες συμβάσεις σε συνθήκες πανδημίας βάσει των διδαγμάτων που αντλήθηκαν και την υποβολή σε τεστ αντοχής της προσέγγισης της ΕΕ για την προμήθεια ιατρικών αντιμέτρων, ώστε στο μέλλον, εάν χρειαστεί, να είναι καλύτερα προετοιμασμένη.

Γενικές πληροφορίες

Η χρηματοδότηση για την προμήθεια εμβολίων προήλθε εν μέρει από το μέσο στήριξης έκτακτης ανάγκης (Emergency Support Instrument, ESI), ένα χρηματοδοτικό μέσο που τελεί υπό την άμεση διαχείριση της Επιτροπής και της δίνει τη δυνατότητα να παρέχει στήριξη εντός της ΕΕ σε περίπτωση καταστροφών, και κυρίως από άμεσες εισφορές από τους προϋπολογισμούς των κρατών μελών.

Η ειδική έκθεση 19/2022, με τίτλο «*Προμήθεια εμβολίων κατά της COVID-19: Μετά τις αρχικές προκλήσεις, η ΕΕ εξασφάλισε επαρκείς δόσεις, αλλά η διαδικασία δεν έχει αξιολογηθεί διεξοδικά*», είναι διαθέσιμη στον [ιστότοπο του ΕΕΣ](#). Ο εν προκειμένω έλεγχος αποτελεί συνέχεια

της επισκόπησης που διενήργησε το ΕΕΣ το 2021 σχετικά με την [αρχική συμβολή της ΕΕ στην αντιμετώπιση της νόσου COVID-19 στον τομέα της δημόσιας υγείας](#).

Επικοινωνία με τον Τύπο

Γραφείο Τύπου του ΕΕΣ: press@eca.europa.eu

- Claudia Spiti: claudia.spiti@eca.europa.eu - κιν.: (+352) 691 553 547
- Vincent Bourgeois: vincent.bourgeois@eca.europa.eu -κιν.: (+352) 691 551 502
- Damijan Fišer: damijan.fiser@eca.europa.eu - κιν.: (+352) 621 552 224